ცნობის ფურცელი

№ 2157 ოთხშაბათი, 21 მაისი 1896—1903 ყოველ-დღიური გამოცემა № 2157

გაზეთის ფასი: წლიწადში—6 მან., ცალკე თვეში 50 კ. ნომერი—3 კაპ., დამატებით—5 კ. ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი „პეტიტით" პირველ გვერდზე—10 კ., მეოთხეზე—5 კაპ.

ხელის-მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებანი მიიღება: „მოამბე"-„ცნობის ფურც." რედაქციის კანტორაში ვანქის დიდ ქუჩაზე, № 27 და წ. გამ. ქართველთა ამხანაგობის კიოსკში (ქვაშვეთის ეკკლესიის პირდა პირ).

ხელ-მოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება.—დასაბეჭდი წერილები რედაქციის სახელზედ უნდა გამოიგზავნოს.—პირდაპირ მოლაპარაკება რედაქციასთან შეიძლება ყოველ დღე, კვირა-უქმეების გარდა, შუადღის 11—1-დე საათამდე.

ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, въ редакцію „Цнобисъ-Пурцели"-„Моамбе". ტელეფონი № 37

18 მაისს ქ. პეტერბურგში გარდაიცვალა

მართა ისიდორეს ასული იოსელიანისა.

დედა განსვენებულისა **ნინო მერაბის ასული** შვილებითა და სიძით აუწყებს რა ნათესავთა და ნაცნობთ, სთხოვს დაესწრნენ განსვენებულის პანაშვიდს ამაღლების ეკკლესიაში 21 მაისს, ოთხშაბათს, დილის 10 საათზე. (2—2)

25 ამა მაისს ბანკის ბაღში და თავად-აზნაურების თეატრში

«ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების»

სასარგებლოდ გაიმართება

სეირნობა

საქველმოქმედო ბაზრითურთ.

ბაზრობა დაიწყება შუადღის 12 საათიდან. ბაღში დაუკრავს ორი ხორო მუსიკისა.

ბაღში იქმნება: **საბავშვო გასართობი, ბედის ქვევრი, ფოსტა, მკითხაობა, სიურპრიზები.** თეატრის ფოიეში: **ცეკვა.**

ბაღში შესასვლელი ბილეთი ეღირება 20 კაპ. (ბავშვებისთვის 10 კ.) (3—უ.—1)

ტფილისის

კერძო სამკურნალო

მკურნალის მ. ს. მუსხელაშვილისა.

(გედევანიშვილის სახლი)

ავადმყოფებს იღებენ ყოველ დღე,

დ ი ლ ი თ:

მ. მ. თითინაძე—კბილის სნეულებანი 8—10 საათამდე.

ნ. ტ. მუღინი. ყურის, ყელის და ცხვირის 9—10.

მ. დ. დამბაშიძე—შინაგანი: ორშაბათობით, ოთხშაბ. და შაბათობით 10—11 ს.-მდე.

ზ. ზ. მაღალაშვილი—შინაგანი 10—11 საათამდე, სამშაბათობით, ხუთშაბათობით.

მ. პ. ახალშენიშვილი—კბილის სნეულებანი 10—11 საათამდე.

დ. პ. გედევანიშვილი, შინაგანი, ნერვების და წამლობა ელექტრონით 12—1 ს.

მ. მ. მანსვეტოვი. შინაგანი, ნერვების და ბავშვების: კვირაობით 10—12.

ბ. მ. ამბარდანოვი—საშვილოსნოს, კანისა და საშარდესი 1—2 საათამდე.

ფრ. მ. ხოზრელევიჩი—ქირურგია და ორტოპედია: ორშაბათობით, ოთხშაბათობით, პარასკევობით და შაბათობით 1—2 საათ.

ს ა ღ ა მ ო თ ი თ:

ზ. ზ. მაღალაშვილი—შინაგანი, ბავშვების და ყელის ავადმყოფობა 5—6 საათამდე. (მიკროსკოპიური და ბაქტერიოლოგიური გამოკვლევა.).

მუსხელაშვილი—თვალის ავადმ. ორშაბ., ოთხშაბ. და შაბათობით, 5—6 საათ.

მუდმივი ექიმი ზ. დ. ნახარიძე.

სამკურნალოს აქვს საწოლი ოთახი.

ფასი რჩევისა და დარიგებისა 50 კაპ.; ოპერაციები მორიგებით. კრაოტები—სამი მანეთიდან ხუთამდე.

ადრესი: კუკია, ნიკოლოზის ქუჩა, სახლი სავანიშვილისა, №-21. (აგჭალის ქუჩის დასაწყისში.) ტელეფონი № 274 (წლ.

კ ბ ი ლ ი ს ე ქ ი მ ი

ივანე პავლეს ძე

ახალშენიშვილი

იღებს ყოველ-დღე კბილის სნეულებით ავადმყოფებს დილის 8—10 საათ. და 11—2-მდის, ხოლო საღამოობით 5—7-დის. კვირა-უქმე-დღეებში 9—2-დის და საღამოთი 5—7-დის.

ელისაბედის ქუჩა, 38. (წლ.

ე ქ ი მ ი

ვ. ლამბაშიძე

იღებს შინაგან და საბავშვო სნეულებით ავადმყოფებს საღამოს 6—7 საათამდე.

ბინა: ბარონის ქუჩა, № 22, დიდი ვანქის ქუჩის კუთხესთან. ტელეფონი 612

ე ქ ი მ ი

ვ. ს. მუსხელიშვილი

მიიღებს თვალით ავადმყოფებს დილით 1—3 საათ., საღ. 6—7. წყნეთის ქუჩა № 24 სახლი ვაჩნაძისა. (წლ.)

საზღვარ-გარედ

ავსტრო-უნგრეთი. ხორვატიის საქმემ ლამის სამხრელი სლავიანები აადელოს. დალმატების გარდა, ხორვატებს სლოვენებსაც გამოუცხადეს თანაგრძნობა. სლოვენიის უმთავრეს ქალაქ ლიუბლიანში სლოვენიის დეპუტატების მონაწილეობით ხალხმა კრება მოახდინა და ხორვატიას თანაგრძნობა გამოუცხადა. კრებას 3 ათასი კაცი დაესწრო. ორატორები ხორვატიის ეხლანდელ წესებს მკაცრად ჰგმობდნენ და მთავარ-მართებელს ჰკიცხავდნენ, ჯარი რად მიიწვია ხალხის წინააღმდეგ, იარაღი რად იხმარა და სისხლის ღვრა რად მოახდინაო. კრებაზე ხალხს დინჯად ეჭირა თავი; კრების შემდეგ კი ხალხი ყვირილითა და სიმღერით მთელს ქალაქს მოედო, ყველგან უწესოებას ახდენდა და პოლიციას ეჩხუბებოდა, მთავარ-მართებელს სწყევლიდა და აგინებდა. ზოგიერთი რევოლვერსაც ისროდა; გერმანელების ყავახანაში ფანჯრის შუშები დაამტვრიეს.

ამავე დროს დალმაციაშიაც დიდი შფოთიანი კრებები მოუხდენიათ. კრებებზე დალმატებიც ხორვატიის მთავრობისა და მთავარ-მართებლის ქცევას ჰგმობდნენ.

◆ გერმან. გაზ. „ფრანკფურტერ ცაიტუნგ"-ი ხორვატიის საქმის თაობაზე შემდეგსა სწერს: „დალმაციის დეპუტატებმა იმპერატორის ნახვა მოინდომეს. დალმაცია-ავსტრიის პროვინციაა და ფრანც-იოსების ქვეშევრდომებს, რასაკვირველია, სრული ნება აქვთ, საჩივარი მიართვან იმპერატორს. მაგრამ იმპერატორსაც ნება აქვს, უარი უთხრას დალმატებს და ჰუნგრეთის საქმეში არ გაერიოს, რადგან კონსტიტუციის ძალით ჰუნგრეთი მოვალეა, თითონ სრულებით დამოუკიდებლად დაამშვიდოს და მოსპოს ყოველი შფოთი და არეულობა, რაც კი ჰუნგრეთში მოხდება. მაგრამ ისიც უნდა ვსთქვათ, იმპერატორმა ამ დღეებში კერძოდ მიიღო ხორვატიის მთავარ-მართებელი გრაფი ხედერვარი. მთავარ-მართებელი ცდილობს თავის მეგობარ ოფიციოზურ გაზეთების შემწეობით დაამტკიცოს, რომ არეულობის მოსასპობად არაფერი სასტიკობა და უდიერობა არ ჩამიდენიაო. ეს კი ნამდვილია, რომ ხორვატიის ამბავმა, ცოტა არ იყოს, სარგებლობა მოუტანა სამხრეთის სლავიანებს: ყველანი შეაერთა და ყველას საერთო ეროვნულ საქმისათვის ხმა ამოაღებინა.

ბალკანეთი. ბოლგარიის ქალაქებში ბევრგან მანიფესტაციას ახდენენ მაკედონელების სასარგებლოდ. კრებებზე ხალხი თხოულობდა, ბოლგარიის მთავრობა უსამართლოდ დევნილ მაკედონიელებს გამოესარჩლოს და ბერლინის ტრაქტატის მე-23 მუხლის ასრულება მოსთხოვოსო.—ამ მუხლის ძალით, მაკედონიას ავტონომია უნდა მიეცეს.—სოფიაში კირილე და მეთოდის დღესასწაულის დროს ერთმა გიმნაზიის მასწავლებელმა სიტყვა წარმოსთქვა და ამტკიცებდა, ოსმალების ტერორი მაკედონიაში სწორედ თავს ლაფს ასხამს სლავიანებსა და ყველა განათლებულ ერებსაო. ამკრების ბაირაღები გლოვის ნიშნად შავით იყო შემოსილი. იმავე დღეს საკრებულო ტაძარში პანაშვიდი გადაიხადეს მაკედონიაში მოკლულ ოფიცრების სულის მოსახსენებლად. სტუდენტებმა დემონსტრაციის გამართვა დააპირეს ლევსკის ძეგლთან. ლევსკი ბოლგარიის განთავისუფლებისათვის იბრძოდა.

◆ ბოლგარიის ახალ მინისტრს პეტკოვს „ვოსიშე ცაიტუნგ"-ის კორესპონდენტისათვის უთქვამს: ბოლგარიის ახალი სამინისტრო „ნამდვილი ეროვნული სამინისტროა." პეტკოვს უთქვამს: „იქნება ძლიერ დიდი მტერიც ვიყვე რუსეთისა, მაგრამ თავდაპირველად კარგი ბოლგარი ვარ. მაკედონიის მოძრაობის უკანასკნელი ხანა წინანდელ სამინისტროს შეცდომებმა გამოიწვიეს, რადგან დანევმა მარტო უკანასკნელ წამს გაბედა მაკედონიის აგიტაციის წინააღმდეგ ბრძოლა.. ახალი მთავრობა ეცდება, ოსმალეთთან კეთილი ურთიერთობა ჩამოაგდოს და თითონ ოსმალეთის შემწეობით მაკედონიელების ბედი გააუმჯობესოს. ახალმა მთავრობამ სთხოვა კიდეც ოსმალეთს, მაკედონიაში ბოლგარების დევნა შეაყენოს; ევროპის სახელმწიფოებსაც ამნაირივე თხოვნა გაუგზავნეთ ჩვენის დიპლომატიურ აგენტების ხელით. თუ ოსმალეთი ბოლგარების დევნაზე ხელს აიღებს, ჩვენც ვეცდებით, ბოლგარიაში მყოფი მაკედონიელები დავაწყნაროთ და აგიტაციაზე ხელი ავაღებინოთ".

ახალი ამბავი

◆ კავკასიის მთავარ-მართებლის კანცელარიამ უკვე შეადგინა ამიერ-კავკასიის **საერობო თანხის** სავარაუდო აღრიცხვა 1904—1906 წლებისათვის. კანცელარიამ დიდი ყურადღება მიაქცია საგზაო საქმისთვის ფუ-

ფელეტონი

წერილები ლონდონიდან.

XI

(შემდეგი*)

ყველა, ვინც კი ამა თუ იმ ხალხისა და საზოგადოების ცხოვრებასა სწავლობს, ყოველთვის თითონ პირადად უნდა დაუკვირდეს ამ ცხოვრებას. მაგრამ ევროპიულ ერების თანამედროვე ცხოვრება ისეთი მრავალმხროვანი, რთული და დახლართულია, რომ იმისი მთლიანად შესწავლა და დაკვირვება არა თუ ერთ კაცს, თითონ სპეციალისტების საზოგადოებასაც არ შეუძლიან. ძალა უნებურად სხვა-და-სხვა პარტიისა და სამეცნიერო საზოგადოების ჟურნალ-გაზეთებს უნდა მიჰმართო და იქიდან შეისწავლო ის საკითხები, რომლებიც ამ ხალხს აღელვებენ და ის ცხოვრების მოვლენანი, რომელთაც გავლენა აქვთ საზოგადოებრივ განვითარებაზე. ეს მართალია, მაგრამ მაინც ცხოვრებას არ უნდა მოსწყდე და მარტო წიგნებითა, ჟურნალებითა და გაზეთებით არ უნდა დაჰკმაყოფილდე, გინდ ძლიერ ცოცხალი და მრავალ ცნობით სავსე წიგნები, ჟურნალები და გაზეთებიც იყოს. ესეთი კარ ჩაკეტილი ცხოვრება მუქთად არ ჩაუვლის კაცს. ცხოვრების დამკვირვებელი თითონაც უნდა ჰხვდებოდეს საზოგადოებრივ მოძრაობის მოღვაწეებს, თუნდ მარტო იმისთვის, რომ შეიტყოს, ეს მოღვაწეები როგორ ცხოვრებენ, რასა ჰფიქრობენ და რასა ჰგრძნობენ.

სწორედ ამ აზრით, რომ შემეტყო, ბირჟისა და მრეწველობის მოღვაწეები და ფინანსისტები როგორ უცქერიან ამერიკის წარმოებასა, ტეხნიკასა და ვაჭრობას, ჩემის ნაცნობის ოჯახში ერთ გამოჩენილ ფინანსისტს შევხვდი და ყველაფერი გამოვკითხე. ეს ფინანსისტი ხნიერი კაცია. ავსტრალია და ამერიკა მოუვლია და წარმოება, ვაჭრობა და კრედიტი ხელ-მიწევნით აქვს შესწავლილი. პირველად ესა ვკითხე: რა აზრისა ხართ იმ მოხსენებაზე, მუშების დელეგატებმა შეერთებულ შტატების წარმოებასა და მრეწველობაზე რომ დასწერეს, მეთქი.

— აბა რა გითხრათ? იმათი დაკვირვება მეტად ჩინებულია, აზრი და დასკვნა ხანდა-ხან ძლიერ სწორეა, მაგრამ მუშებიც ხშირად ისე აზვიადებენ, როგორც აზვიადებენ ყველანი, ვისაც რთულ ეკონომიურ მოვლენათა დაფარული პროცესები რიგზე არა აქვთ შესწავლილი.

— აბა რა, მაგალითად?

— აი თუნდ ესა ვსთქვათ. მუშები ამტკიცებენ, ინგლისი ამერიკას ჩამორჩა და წარმოებასა, ტეხნიკასა და ვაჭრობაში უკან მისჩანჩალებსო. განა ვაჭრობის დაცემაზე ლაპარაკი შეიძლება, როდესაც წლითი-წლობით ყოველთვის უფრო და უფრო მეტი საქონელი გაგვაქვს საზღვარ გარედ?

— მაგრამ შეერთებული შტატები და გერმანიაც რომ ლამის მოგეწივნენ! შეერთებულმა შტატებმა ხომ ლამის გაგისწრონ კიდეც.

— არა თუ რომ მოგვეწიოს, ჩვენზე ერთი ორად მეტი საქონელიც რომ გაიტანოს საზღვარ-გარედ, მაშინაც კი არა გვაქვს რა სატირელი. ყველანი ჩვეულებისამებრ თანამედროვე შტატებს ლინკოლნის დროინდელ შტატებს უდარებენ, ის კი ავიწყდებათ, რომ მაშინ იქ 50 მილიონი სული ძლივს იყო, ეხლა კი 80 მილიონზედაც მეტი ცხოვრებს. შტატებში ეხლა სწორედ ერთი ორად მეტი მცხოვრებელია, სინამ ჩვენში და თითქმის ერთი-ორადვე მეტია, სინამ 40 წლის წინად თითონ შტატებში იყო. ამიტომ შტატებმა გაცილებით ჩვენზე მეტი საქონელი უნდა გაიტანონ და წარმოებაც მეტად უნდა გააძლიერონ. მარტო რომ გაგვისწორდნენ, ეს არა კმარა; ეს კიდევ ჩვენი მოწევა არ იქნება. თუ უნდათ რომ ნამდვილად მოგვეწიონ, უნდა გაგვისწრონ და გვაჯობონ კიდეც. ასევეა გერმანიაც. იქაც ხომ თითქმის ერთი-ორად მეტი მცხოვრებელია, სინამ ჩვენში. იმისი გარედ გატანილი საქონელი, იმისი წარმოება ინგლისის საქონლისა და წარმოების ორ მესამედს ძლივს უდრის. გერმანიის ფლოტსა და ნავოსნობაზე ლაპარაკი ხომ სწორედ სასაცილოა...

— მოითმინეთ; ყველამ კარგად იცის, რომ გერმანიამ და შტატებმა თავიანთ საქონლით თქვენი საკუთარი ბაზარი, თითონ ლონდონის ბაზარიც კი აავსეს.

— ასე ხუთის წლის წინად გერმანიამ მართლაც თავის იაფის საქონლით გაავსო ინგლისი. მაგრამ ეს საქონელი ცუდი გამოდგა. პირველში ყველანი მისცვივდნენ, მაგრამ საქონლის ნამდვილი ღირსება რომ გაიგეს, თავი დაანებეს და საქონლის მოტანამაც იკლო. ეხლა ვიღა ლაპარაკობს „გერმანიის შემოსევაზე„? აღარავინ. სულ სხვაა შტატები. იქიდან მართლაც და საქონელი, იარაღი თუ მაშინები კარგიც მოაქვთ და იაფიც. ეს ძალიან სასიამოვნო და გასახარია ჩვენთვის.

— არ მესმის, რა არის აქ გასახარი, რომ სხვა ქვეყანამ წარმოებაში გაჯობათ.

— დანია გვიზიდავს ერბოს, ყველს და

---

*) იხ. „ცნობის ფურცელი" № 2140.

ლის გადადებას. დაადგინეს, შესდგეს განსაკუთრებული თანხა, ეგრედ წოდებული საგზაო, რომელიც მოხმარდება ამიერ-კავკასიაში ახალ გზების გაყვანას, ძველის შეკეთებას, ხიდებისა და ბოგირების გამართვას და სხვას. თანხის მოხმარება და განაწილება დამოკიდებული იქმნება მთავარ-მართებელზე. ამასთან კანცელარიასთან შესდგება ტეხნიკოსთა საბჭო, რომელსაც ჩაებარება საგზაო საქმე მთელს ამიერ-კავკასიაში. ჰფიქრობენ, გაადიდონ აგრეთვე გზების მეთვალყურე ტეხნიკოსთა რიცხვი. საგზაო თანხა უნდა შესდგეს საერობო თანხის ნაწილისაგან. ამისთვის გადაიდება: ქალაქების უძრავ ქონებებზე გაწერილ გადასახადიდან—38,329 მ., ქარხნებისა და სხვა სამრეწველო დაწესებულების გადასახადისა—231,862 მ., სამრეწველო და სავაჭრო მოწმობა-პატენტებისა—90,000 მან. სულ წელიწადში—906,191 მან. ამასვე მიემატება ის საგზაო გადასახადი. რომელიც ეხლაც არის შემოღებული. ამ რიგად ყოველ წელიწადს შესდგება დიდი თანხა გზებისათვის.

◆ ამიერ-კავკასიაში სამრევლო საეკლესიო **სკოლების შესანახად** საერობო თანხიდან წელიწადში იხარჯება 17,300 მანეთი. ექსარხოსმა შუამდგომლობა აღძრა მთავარ-მართებლის წინაშე, რომ თანხა გადიდდეს და 8000 მანეთი მეტი დაენიშნოს სამრევლო სკოლებს. ეს შუამდგომლობა შეუწყნარებიათ და ამ რიგად ამიერიდან სამრევლო სკოლებისათვის გადაიდება სულ 26,200 მან. საერობო თანხიდან ფული იხარჯება აგრეთვე სამხედრო ფერშლის სკოლის შესანახად, თუმცა ამისთვის ფულის გადადება სავალდებულო არ არის. სულ წელიწადში საერობო თანხიდან სკოლებს ანდომებენ 82,700 მანეთს.

◆ ამიერ კავკასიის **საერობო თანხიდან სამკურნალოების შესანახად** ჰფიქრობენ გადასდონ 55,821 მანეთი წელიწადში. ამას გარდა, ტფილისის საგუბერნიო ადმინისტრაციის შუამდგომლობის თანახმად, გადაწყვეტილია ააგონ ტფილისში ერთი ახალი სატუსაღო კიდევ, სადაც 20 ოთახი იქმნება. მიწის შესაძენად ნაანგარიშევია 5000 მანეთი სახლის ასაგებად—20,000 მან. უნდა ააგონ სატუსაღოები აგრეთვე დუშეთსა და თიონეთში, რასაც დასჭირდება 7000 მან. ტფილისის საგუბერნიო ადმინისტრაციამ ამ სამ სატუსაღოსთვის ფული სთხოვა მთავარ გამგეობას, მაგრამ გამგეობამ წინადადება მისცა, შენობები დაიქირაოს. მაშინ საგუბერნიო ადმინისტრაციამ ხელ-ახლა აღძრა შუამდგომლობა და ითხოვა ნება-რთვა, რომ საჭირო ფული ამიერ-კავკასიის საერობო თანხიდან გადაედო, რაც უმაღლესმა მთავრობამ შეიწყნარა კიდეც.

◆ კავკასიის მთავარ-მართებლის თანამდებობის აღმასრულებელმა დაამტკიცა თანამდებობებზე ახლად არჩეულნი ტფილისის გუბერნიის **მაზრების თავად-აზნაურთა წინამძღოლნი**, იმათი თანაშემწენი, დეპუტატთა საკრებულოს წევრნი, მდივანი საკრებულოსი და სახელმწიფო სადგილ-მამულო ბანკის წევრნი თავად-აზნაურთაგან.

◆ როგორც „კავკ.“ გადმოგვცემს, **კავკასიის მთავარ-მართებელი** ამ ზაფხულს ალბულახში (თეთრი წყარო) აპირობს ცხოვრებას. ამიტომ გუბერნატორმა უბრძანა მაზრის უფროსს, დაუყოვნებლივ შეაკეთებინოს ალბულახში მიმავალი გზა-ტკეცილი. მთავარ-მართებელს ტფილისში ივნისის პირველ რიცხვებში მოელიან.

◆ სატყეო დეპარტამენტმა განკარგულება მოახდინა, რომ ტყის რევიზორებმა და გამგეებმა შეჰკრიბონ ცნობები **კერძო მემამულეთა** ტყეების შესახებ ტფილისის გუბერნიაში. უნდა გამოარკვიონ რაოდენობა ამ ტყეებისა და აგრეთვე ის, თუ რა მდგომარეობაშია კერძო მემამულეების ტყეები გუბერნიაში.

◆ ტფილისის გუბერნატორმა დაუბრუნა გამგეობას დადგენილება იმის შესახებ, რომ ბ-ნი **შესტაკოვი უარს აცხადებს** ქალაქის მოურავის თანამდებობის ასრულებაზედ და შეატყობინა, რომ ეს დადგენილება უნდა წარედგინოს განსახილველად ქალაქის საბჭოსათ.

◆ **გვთხოვენ დაბეჭდოთ** შემდეგი: „თამამშოვის ქარვასლაში მყოფი ნოქრები ერთობ ცუდს მდგომარეობაში იმყოფებიან. დილის 7 საათიდან მოყოლებული, თითქმის ღამის 11 საათამდის განუწყვეტლივ შრომობენ. დღეში 16 საათის მუშაობა შეუსვენებლივ, რასაკვირველია, აუტანელია. ზამთრობით კიდევ შეიძლება, რადგან ზამთარში კაცი მხნედ ეკიდება ყოველ საქმეს, მაგრამ ზაფხულში, როდესაც ქარვასლაში ჰაერი დახშულია და სიცხის ბუღი ტრიალებს, აუტანელი ხდება ამდენ ხანს მუშაობა. ამ ბოლო დროს ორიოდე დუქნის პატრონმა (ქარვასლაში) ლაპარაკი აღძრა იმის შესახებ, რომ ზაფხულის ოთხის თვის განმავლობაში დილის 8 საათზედ გააღონ ხოლმე დუქანი და საღამოს 8 საათზედ დაკეტონ. ამ საქმის განხორციელება ძალიან კარგი იქმნება. ზაფხულობით მაინც და მაინცა არც ვაჭრობაა დიდი“.

◆ **კათოლიკეთა ტირასპოლელი ეპისკოპოსი ბარონ როპპი** ჯელალ-ოღლში წავიდა. იქიდან დღეს წავა გუმბრს, შემდეგ ახალქალაქსა, ბაკურიანსა, ბორჯომსა და ახალციხეს, სადაც სამს დღეს დაჰყოფს. ტფილისში ეპისკოპოსი 10 ივნისს დაბრუნდება.

◆ გუშინ უკვე ვწერდით **ფოსტის გაძარცვის შესახებ კახეთში**. გაუძარცვიათ თელავიდან სიღნაღში მიმავალი ფოსტა, აკურის სადგურის მახლობლად. ბოროტ-განმზრახველთ თოფების სროლა დაუწყიათ და ერთი ცხენი მოუკლავთ. მეეტლე და ფოსტალიონი დამალულა. წაუღიათ ფულისა და წერილების ბოხჩები. ფული ყოფილა სულ 60 მანეთი.

◆ „ბაკ. იზვ.“-ში ვკითხულობთ: „მალე განჯაში ჰფიქრობენ **გაზეთის „ელისავეტპოლის ლისტოკ“-ის გამოცემას**. გაზეთს ქალაქისაგან სუბსიდია დაენიშნება. განზრახულ გაზეთის **რედაქტორად** აარჩიეს ადგილობრივ გიმნაზიის მასწავლებელი თავ. თაქთაქიშვილი, მაგრამ იმან, რაღაც მიზეზის გამო, უარი განაცხადა. მსურველი გაზეთის გამოცემისა რამდენიმეა“.

◆ ბ-ნ როზის წარმომადგენელმა ინჟ. რაგოლერმა ქალაქის გამგეობას გადასცა განცხადება **ფუნიკულერის შესახებ**. რაგოლერი სწერს, რომ საბჭოს მიერ შემუშავებულ პირობებს როზი მიიღებს, მხოლოდ მცირე ცვლილებითაო. თხოულობს, კონცესსიონერს ნება მიეცეს, რომ ვაგონების ორი ტიპი იქონიოს და გაადიდოს ნიხრი პირველ კლასში 10 კაპეიკამდე. პირველ კლასის ვაგონების რიცხვი არ უნდა აღემატებოდეს ვაგონების საერთო რიცხვის ერთ მესამედს. ამასთან რაგოლერმა წარუდგინა გამგეობას ბედ 1000 მანეთი.

◆ ამ ზაფხულს ამიერ-კავკასიის **რკინის გზის უფროსი ინჟ.** ივანოვსკი ბორჯომში აპირებს ცხოვრებას. იქვე გადაიტანენ უფროსის კანცელარიის ნაწილს და რკინის გზის გაზეთის რედაქციას.

◆ როგორც გვატყობინებენ, **ახალ ცხეში არსდება** სიფხიზლის საზოგადოება.

◆ 19 მაისს **ხორცის დუქნების** გამგე-კომისიამ განიხილა განცხადება სარაჯიშვილისა საკლავ საქონლის ყიდვის შესახებ ქალაქის დუქნებისათვის. სარაჯიშვილმა ფუთ ხორცზე ითხოვა 3 მან. 30 კაპ. კომისიამ არ შეიწყნარა სარაჯიშვილის წინადადება, რადგან ძვირად ეჩვენა ეს ფასი.

◆ ტფ. ქალაქის **საკრედიტო საზოგადოებამ** პეტერბურგიდან მიიღო საინტერესო დეპეშა. იგი შეეხება სენატის საკასაციო დეპარტამენტის გადაწყვეტილებას. ამ რამდენისამე წლის წინად საზოგადოებაში 105 ათას მანეთად დააგირავეს შადინოვების მემკვიდრეთა ქარვასლა, რომლის ნახევარიც ეკუთვნოდა ქ-ნ აკიმოვისას. ფულის დროზე შეუტანლობისა გამო, დაინიშნა ამ ქარვასლის ვაჭრობა. საკრედიტო საზოგადოებამ ერთხელ გამოაცხადა ვაჭრობა და იმავე განცხადებაში აღნიშნა დრო ხელ-მეორე ვაჭრობისთვის. მამული დარჩა მილოვს. შადინოვის მემკვიდრეებმა უკანონოდ სცნეს საზოგადოების მოქმედება და დავა ასტეხეს მამულის დაბრუნების შესახებ. იმათის აზრით, საზოგადოების გამგეობას ხელ-ახალ ვაჭრობის შესახებ ცალკე განცხადება უნდა გამოეცა. საჩივარი როგორც ოლქის სასამართლომ, ისე პალატამ შეიწყნარა; შემდეგ საქმე სენატის საკასაციო დეპარტამენტს გადაეცა, რომელმაც დაამტკიცა პალატისა და ოლქის სასამართლოს განაჩენი და შადინოვის უფლება აღადგინა. შადინოვებმა დაიბრუნეს მამული. მაგრამ, ფინანსთა მინისტრის თხოვნით, ეს საქმე პრინციპიალურად განიხილა სენატის ყველა დეპარტამენტის საზოგადო კრებამ და სცნო, რომ საკრედიტო საზოგადოება კანონიერად მოიქცა, რომ იმას შეეძლო ორივე ვაჭრობა ერთად გამოეცხადებინა. როდესაც შადინოვის მემკვიდრეებმა საქმე მოიგეს, დავა ასტება ქარვასლის მეორე ნახევრის პატრონმა ქ-ნმა აკიმოვისამ, რომელსაც ასევე გაეყიდა სახლი. ეს საქმე ჯერ ოლქის სასამართლომ, მერე პალატამ და ბოლოს საკასაციო დეპარტამენტმა განიხილა. მაგრამ ეხლა სამოსამართლო უწყებამ დეპარტამენტების საერთო კრების დადგენილებით იხელმძღვანელა და საჩივარი არ შეიწყნარა. საკრედიტო საზოგადოებამ ამ გადაწყვეტილების დეპეშა მიიღო.

◆ შარშან პეტერბურგის ქალთა სამკურნალო ინსტიტუტი დაამთავრა ქართველმა ქალმა **მარიამ იოსელიანმა**. შარშანს აქეთ ქ-ნი იოსელიანი სხვა-და-სხვა გამოჩენილ პროფესორისა და ექიმების ხელმძღვანელობით მუშაობდა პეტერბურგშივე. ეხლა, როგორც გავიგეთ, დაბრუნებას აპირებს აქ. მშრომელს ადამიანს ამბობენ და ვისურვებთ, რომ იმისი შრომა ნაყოფიერი ყოფილიყოს საზოგადოებისათვის.

◆ ტფილისის **სათავად-აზნაურო სკოლაში** წელს სწავლა დაასრულა 9 მოსწავლემ, რომელნიც ექსტერნებად ეგზამენს იჭერენ ტფილისის ვაჟთა გიმნაზიებში.

◆ **ტფილისის სამოსწავლებლო ინსტიტუტში** ეგზამენები დასრულდება 22 მაისს, რეალურ სასწავლებელში 12 ივნისს, ხოლო ტფილისის ვაჟთა მესამე გიმნაზიაში—31 მაისს.

◆ ტფილისის **სახელოსნო სასწავლებელში** უკვე დასრულდა ეგზამენები. წელს ქალაქის სახელოსნო სასწავლებელი დაასრულა 38 კაცმა, ამათგან 35 ზეინკალია, 2 დურგალი და 1 ლითონის ჩამომსხმელი. ეროვნებით ასე განაწილდებიან: 15 სომეხია, 14 ქართველი, 7 რუსი და 2 გერმანელი.

◆ ტფილისის **საკომერციო სასწავლებელში** მდგომარე სამოსწავლო წლის განმავლობაში სწავლობდა 640 ყმაწვილი.

◆ **ტფილისის სახელოსნო სკოლის** უკანასკნელ კლასში ეგზამენები დაიწყება 23 მაისს და დასრულდება 7 ივნისს.

◆ მთავრობამ ნება დართო მოხდეს ზანგეზურის რაიონის მთა-მადნების მრეწველთა **კრება**. კრება მოხდება ტფილისში და დაიწყება 1 ივნისს.

◆ ჩვენ მივიღეთ **ახალი წიგნაკი პროფ. ნ. მარრისა** »Предварительный отчетъ о работахъ на Синаѣ, веденныхъ въ сотрудничествѣ съ И. А. Джаваховымъ, и въ Іерусалимѣ, въ поѣздку 1902 года“. შემდეგში დაწვრილებით მოველაპარაკებით მკითხველებს ამ წიგნაკის შინაარსის შესახებ.

◆ ქუთაისში, როგორც „ტივ. ლის.“-ს გაუგია, ჰფიქრობენ **ცოფის ასაცრელ სადგურის** დაარსებას.

◆ პეტერბურგიდან „კავ.“-ს ატყობინებენ: **ქუთაისის ოლქის სასამართლოს** ბრალმდებლის ამხანაგად დაინიშნა ბათუმის ოლქის მომრიგებელ მოსამართლის თანაშემწე შარკო.

◆ სამთავისიდან გვწერენ: ამაღლება დღეს სამთავისში და იმის ახლო-მახლო დიდი **სეტყვა** მოვიდა და აქაურობა სულ გაა-

---

კვერცხს; ჰოლანდია—ყველს, ერბოს, ყვავილებს და ხილს; ბელგიიდან, საფრანგეთიდან, იტალიიდან, აფრიკიდან და ამერიკიდან მოაქვთ ხილი და ბოსტნეულობა. მაშ ამაზედაც ვიწუხოთ? პირ-იქით სიხარული გვმართებს. მუქთად ხომ არ მუშაობენ ჩვენთვის? ფულს ვაძლევთ, არა? სჩანს, გვქონია. აი ეს ჩვენის სიმდიდრის წყარო უნდა გავაძლიეროთ და გავაუმჯობესოთ. ამის მაგივრად, წუწუნი დაიწყეს, ჩვენც ფერმერობა, მებაღეობა, მეწაღეობა, მეღვინეობა და მკერვალობა დავიწყოთო. დაე, სხვებმა იმუშავონ, გასამრჯელოს მივსცემთ და ჩვენ თითონ კი საკუთარ ეროვნულ საქმეს მოვაწყობთ. რაკი საკუთარ ეროვნულ საქმეს მოვაწყობთ, რაკი იქამდე მივაღწევთ, რომ თითონაც გავმდიდრდებით და სხვებსაც ჩვენთვის ვამუშავებთ, ეს იქნება უმაღლესი ხარისხი ეროვნულ განვითარებისა.

ამას ჩემი მოსაუბრე საოცარის გულ-ზვიადობითა და რიხით ლაპარაკობდა. ასეთ გულზვიადობას და რიხს ხშირად შეჰნიშნავთ ინგლისელ საქმის კაცთა და ინდოეთსა და კოლონიებში მოსამსახურეთა შორის. ჯავრი მომივიდა სწორედ და სურვილმა მომიარა, ფრთები შემეკვეცა და საკადრისი პასუხი მიმეცა ამ გამდიდრებულ ინგლისელისათვის. მცირედ განვითარებულ მოვაჭრეთა და მოსაქმეთა საძაგელი ხასიათი ცხადად გამოიჩინა ამ კაცმა.

— ეგ რომელ ეროვნულ საქმეზე ლაპარაკობთ? იმაზე ხომ არა, ინგლისი რომ ქვეყნიერობის მოვახშეთ გადაიქცა?

— მოვახშეობა რა პასუხია. ქვეყნიერობის მოვახშენი კი არა, ბანკირები ვართ. ქვეყნიერობის კრედიტი, იმავ გერმანიისა, იმავ შტატების კრედიტი ჩვენებურ ფინანსისტების, ლომბარდ-სტრიტის, ხელშია. ამერიკელი ფერმერი და მექარხნე ჩვენს ხელში უფროა, სინემ ნიუ-იორკისა, ბოსტონისა და ჩიკაგოს ბანკირების ხელში. იცით, რომ ყოველ წლივ ინგლისი სხვაგნებურ ქვეყნების მრეწველობაში დაბანდებულ თანხიდან 80 მილიონ გირვ. სტერლ. (800 მილ. მანეთი) შემოსავალს იღებს? გესმისთ, რას ჰნიშნავს ესა? ახალი საქმეები, ახალ ქვეყნების ექსპლოატაცია, ყველა ქვეყნებში რკინის გზების გაყვანა, ახალ გამოგონებათა განხორციელება—ესაა ჩვენი დანიშნულება. ალებმიცემობისა, კრედიტისა, წარმოების მოწყობა, მთელის კაცობრიობის მოქმედებისა და წარმოების ადმინისტრატორად ყოფნა—აი ესეთი დიდი დანიშნულება აქვს ინგლისსა, ლონდონსა და ჩვენს დიდებულს სიტის!.. გვეყო ტეხნიკებად, ფერმერებად და მოვაჭრეებად ყოფნა და მუშაობა, მეტად დიდ ხანს ვმუშაობდით. ქვეყნიერობას გემები, რკინის გზები, საფეიქრო მაშინები შევძინეთ, რკინისა და ფოლადის წარმოება გავაუმჯობესეთ... ერთის სიტყვით მთელი თანამედროვე კულტურა, ყველა ის რითაც ამაყობდა წარსული საუკუნე, სულ ჩვენი უნარი იყო. დაე, ეხლა სხვა ერებმა შეითვისონ ჩვენი გამოგონებანი. ჩვენ კი მმართველებად ვიქნებით. რა სჯობია თქვენის აზრით, ქარხანაში ტეხნიკად ყოფნა, თუ ამ ქარხნის მოურავობა და დირექტორობა? აი ეხლა ჩვენ მუშები, ოსტატები და ტეხნიკები, მოურავებად და დირექტორებად ვიქეცით.. ეხლა მიჰხვდებით, ჩვენი საქმის ხალხი ჩემბერლენს დიდებულ კაცად რისთვის ჰსთვლის და იმის იმპერიალიზმს რისთვის უჭერს მხარსა. რა არის იმპერიალიზმი? ავსტრალია, ინდოეთი, აფრიკა, კანადა-ინგლისს უნდა შეუერთდნენ, ისე რომ პოლიტიკურად ყველა დამოუკიდებელი იყოს, ეკონომიურად კი ინგლისთან მჭიდრო კავშირი ჰქონდეთ. რაკი ეს მოხდება, ეკონომიურ ცხოვრების ოსტატები, არგანიზატორები და დირექტორები ჩვენ ვიქნებით; ვინც ეკონომიურს ცხოვრების ოსტატი და მმართველია, პოლიტიკური ცხოვრებაც იმის ხელშია. მაგრამ თქვენ, ბატონ მწერლებს და ჩვენ ლიბერალებსა და ჰუმანისტებს ეს არ გესმისთ.

— სრულებითაც არაა ეგრე, ძალიან კარგად მესმის თქვენი აზრი, მიუგე და უფრო ძლიერ მომინდა, რომ იმისათვის ფრთები შემეკვეცა.... მთელის ქვეყნიერობის ბატონობა, ბანკირობა, დირექტორობა... მაგრამ შეერთებული შტატები თქვენის შინაურ საქმეებისათვის ფულს გიგზავნიან; მორგანმა თქვენი, ატლანტიკურ ოკეანეში მავალი გემები და იარკიმ ლონდონის ტრამვაიები და რკინის გზები ჩაიგდეს ხელში, როკფელერი თქვენის ნავთის საქმის მეფე-ბატონია... არც გერმანიას და არც საფრანგეთს თქვენი ტეხნიკები არა სჭირიათ.

— თითონ ჩვენც არ გვჭირია ტეხნიკები. ტეხნიკებს შტატებში და თვით საფრანგეთშიაც ვიშოვით. ტეხნიკების დამზადება ეხლა სრულებითაც არ გვინდა. ამერიკის კაპიტალზე მოგახსენებ, რომ ჩვენთვის როკფელერი და მორგანი საშიში არ არიან. აბა გვაცალეთ, ერთი ჩვენ კოლონიებთან სავაჭრო კავშირი (ცოლფერეინ) შევკრათ. მაშინ თითონ ეშმაკსაც აღარ შევუშინდებით. ყველანი ჩვენთან მოვლენ, ყველანი კრედიტის გახსნას შეგვეხვეწებიან.

— მიკვირს სწორედ. თქვენ, ინგლისელები, ძლიერ ბევრსა ჰყვირით კანადასა და ავსტრალიაზე. იქ კი მარტო 12 მილიონი მცხოვრები გყავთ. მაშასადამე თქვენ ყველანი

ნადგური. სეტყვამ გააფუჭა ნათესობა. ადგილობრივ სკოლისა და კრამიტიან სახლების სახურავები სულ მთლად ჩალეწა.

✦ დღეს, 21 მაისისათვის, სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოების სადგომში დანიშნულია კერძო კრება ტფილისის საბჭოს ხმოსნებისა ქალაქის საქმეებზე მოსალაპარაკებლად.

✦ 18 მაისს კრება ჰქონდა იმ კომისიას, რომელსაც ცეცხლის მქრობელ რაზმისთვის შენობის აგება აქვს დავალებული. პირველი სართული უკვე დაუმთავრებიათ, ასე რომ შენობა შემოდგომაზე მზად იქნება. მაგრამ, ტეხნიკოსთა აზრით, მომავალ გაზაფხულამდე რაზმის იქ მოთავსება არ შეიძლება, რადგან სახლი მხოლოდ ამ დროისთვის გაშრება. კომისიას ხარჯთ-აღრიცხვისთვის გადაუჭარბებია და 12 ათასი მანეთი მეტი დაუხარჯნია. ამის გამო დაადგინა, სთხოვოს საბჭოს გადასცეს კიდევ 62,000 მანეთი. უკვე დახარჯულია 50,000 მანეთი.

✦ გუშინ, 20 მაისს, მუშტაიდის ბაღის მებაღემ ქალაქის გამგეობის წევრს ბ-ნ კოკნაევს გადასცა ქაღალდი, რომელშიაც სწერს, რომ ერთმა კაცმა, ცილინდრიანმა, გვარად ბეკიშევმა, ჯოხით დამიწყო ცემა, რადგან ბავშვებს აუზთან მისვლა დაუშალე, რადგან მეშინოდა შიგ არ ჩავარდნილიყვნენო. მებაღე სთხოვს გამგეობას, დამიფარეთ ამ კაცისაგან, რადგან იმის მეოხებით ბაღისათვის ვერ მომივლია, ვერ მომირწყავს და სხვ.

✦ ტფილისის გუბერნიის სამკურნალო გამგეობამ დაავალა ბორჩალოს მაზრის სოფლის ექიმს, გამოიკვლიოს, საიდან გაჩნდა დიფტერიტი დაბა შულავერში და მიიღოს საჭირო ზომები, რომ ეს სენი არ გავრცელდეს.

✦ ამ ორი-სამი დღის წინად სხდომა ჰქონდათ ქალაქის ბეითლებს. ბეითლებმა შეიმუშავეს პროექტი იმ ინსტრუქციისა, რომლითაც უნდა იხელმძღვანელონ ქალაქის საქონლის შენახვისა და სასაკლაოებიდან ხორცის გადმოზიდვის დროს. ამ პროექტს 22 მაისს განიხილავს ხორცის დუქნების მომწყობი კომისია.

✦ ტფილისის ქალაქის გამგეობამ წარუდგინა გუბერნატორს დასამტკიცებლად საბჭოს დადგენილება იმ კომისიის არჩევის შესახებ, რომელმაც უნდა გამოარკვიოს დავა ქალაქსა და მდივანს შორის, რომელიც სახლს აშენებს გოლოვინის პროსპექტზე.

✦ რედაქციამ მიიღო ახალი წიგნაკი „სხვადასხვა ლექსები" ნ. ს. გადაჭკორიასი, გამოცემული შახ-ბარათოვის მიერ. წიგნაკი ღირს ორ შაურად.

✦ პოლიციის მე-7 ნაწილის მცხოვრებმა ელისაბედ ნატმა გამოუცხადა პოლიციას, რომ 18 მაისს, იმ შინ არ ყოფნის დროს ვიღაც ქურდებს მოუპარავთ ყუთიდან 775 მანეთიო. ეჭვი ამ ნატმა გამოაცხადი სამსახურს გარეშე მყოფ ფელდფებლის ცოლზე, ალექსანდრა ქაკოვიჩზე.

✦ პოლიციის მესამე ნაწილში მცხოვრებ სარქის ბოღდანოვს, 19 მაისს, მადათოვის კუნძულზე ტაჭკით ნაგავი წაუღია გადასაყრელად. დაბრუნებისას ბაღდანოვს ტაჭკაში ჩასძინებია. ცხენი ბრმა ყოფილა, რის გამოც მძინარე პატრონი მტკვარში ჩაუყვანია. ბაღდანოვი წყლიდან ცოცხალ-მკვდარი გამოუყვანიათ და გაუგზავნიათ მიხეილის სამკურნალოში, სადაც იგი მალე გარდაცვლილა.

✦ პოლიციის მე-8 ნაწილში მცხოვრებმა დარახველიძის ცოლმა პოლიციას განუცხადა 19 მაისს, რომ ვიღაც ქურდებმა სახლიდან მომპარეს ოქროს საათი, სამაჯური და ბროშკა ძვირფასის ქვით, 130 მან. ღირებულიო. როგორც გამოირკვა, დარახველიძესთან ყოფილა სედლუკევიჩი და იმას მოუპარავს აღნიშნული ნივთები. ქურდი დააპატიმრეს, რომელიც უკვე გამოტყდა.

ტფილისის გუბერნიის შეუძლო თავად-აზნაურთა მოსწავლე შვილების დამხმარებელ საზოგადოების კრება.

კრება მოხდა ორშაბათს, 19 მაისს, სათავად-აზნაურო ბანკის სადგომში. კრება გახსნა გამგე-კომიტეტის თავმჯდომარის ამხანაგმა კნ. მ. ვ. ჯამბაკურ-ორბელიანისამ, რომელმაც, ვიდრე საქმეების განხილვას შეუდგებოდნენ, აცნობა კრებას გარდაცვალება კომიტეტის თავმჯდომარის თავ. კ. ი. მუხრან-ბატონისა და მოკლე სიტყვით აუხსნა, რა ღვაწლი მიუძღვის განსვენებულს საზოგადოების წინაშე. საზოგადოებამ განსვენებულის ხსოვნას ფეხზე ადგომით პატივი სცა.

შემდეგ კნ. ჯამბაკურ-ორბელიანისამ თავმჯდომარეობა გარდასცა კომიტეტის წევრს ბ-ნ ი. ო. უთნელიშვილს, რომელმაც დაახლოვებით შემდეგის სიტყვით მიმართა კრებას: ჩვენი საზოგადოება, როგორც მოგეხსენებათ, ბატონებო, დაარსდა 1878 წელს. ვიდრე მორიგ საქმეების განხილვას შეუდგებოდეთ, ჩვენის სკოლის 25 წლის არსებობის შესრულების მოლოდინში საჭიროდ მიმაჩნია მოკლედ აღვნიშნო, რა გააკეთა ამ ხნის განმავლობაში ჩვენმა კომიტეტმა და საზოგადოებამ და მათის მხნეობით დღეს სრულ გიმნაზიად ქცეულმა სასწავლებელმა. დაარსების პირველ ხანებში ჩვენს სკოლაში იყო მხოლოდ 60 მოსწავლე. მაგრამ საზოგადოებამ იმდენი სიყვარული და უნარი გამოიჩინა და ისეთი მტკიცე ნიადაგი მოუპოვა სკოლას, რომ დღეს, 25 წლის შემდეგ, ჩვენს გიმნაზიას მოსწავლეთა რიცხვის რაოდენობით კავკასიის 28 საშუალო სასწავლებლების შორის მე-6 ადგილი უჭირავს და შეიცავს ერთს მეოთხედს იმ ქართველ მოზარდ ახალ-გაზრდობისას, რომელიც სწავლობს სახელმწიფო საშუალო სასწავლებლებში. კავკასიის საშუალო სასწავლებლებში სულ 1840 ქართველია, ხოლო ჩვენს სკოლაში ამ ჟამად 664 მოსწავლეა. ჩვენმა სკოლამ მოსწავლეთა რიცხვით ბევრად გაუსწრო ტფილისის გუბერნიის საშუალო სასწავლებლების ქართველ მოსწავლეთა რიცხვს. ჩვენს სასწავლებელში სწავლა დამთავრებულნი, რომელთაგან ბევრს უმაღლესი სასწავლებელი გუთავებია (ასე 38 კაცამდე), დღეს საზოგადო ასპარეზზე მოღვაწეობენ, ხოლო 48 კაცი ამ ჟამად იმყოფება უმაღლეს სასწავლებლებში. თუ რამდენად მკვიდრად და რაციონალურად არის დაყენებული ჩვენს სკოლაში სწავლა, სხვათა შორის, იქიდანაც სჩანს, რომ, კურს-დასრულებულნი თუმცა ექსტერნებად იჭერენ ეგზამენებს სახელმწიფო გიმნაზიების მერვე კლასში, რაც მეტად ძნელია, მაგრამ თითქმის ყველანი კარგად იჭერენ და მიემგზავრებიან უმაღლეს სასწავლებლებში. თუმცა ასეა ჩვენის სკოლის საქმე, მაგრამ მაინც კიდევ ბევრი მეცადინეობა და შრომაა საჭირო, რომ მოზარდ ახალგაზდობის გამათვითცნობიერებელი ტაძარი უფრო მტკიცე საფუძველზე დამყარდეს. ამიტომ ვთხოვთ საზოგადოებას ამ მძიმე საქმეში სიტყვითა და საქმით დახმარებასაო.

შემდეგ კრება შეუდგა 1902 წლის ანგარიშის განხილვას. ჩვენს გაზეთში უკვე დაბეჭდილი იყო ცნობები ამ საზოგადოების ანგარიშიდან. აღვნიშნავთ კიდევ, რომ საზოგადოებას საკუთარ სახლიდან (ველიამინოვისა და განოვის ქუჩებზეა) საანგარიშო წელს შემოსვლია 16,020 მან. წმინდა მოგება დარჩენია 2267 მან. 5 კაპ. სკრის მამული უნუგეშო მდგომარეობაშია იმის გამო, რომ აქ დასახლებული ხიზნები (ოსები) და 8 კომლი ქართველი გლეხი მეტად უდიერად ექცევიან მამულს და სჩეხენ ტყეს დაუზოგველად. კომიტეტი აღნიშნავს სხვა მიზეზებსაც. კომიტეტი აცხადებს თავის მოხსენებაში, რადგან შესაძლებელია იქ სამეურნეო სასწავლებელი დაარსდეს, ამიტომ იქ გლეხების დატოვება უხერხული იქნება. კარგი იქნება ამიტომ ნება მიეცეს კომიტეტს, შეისყიდოს ხიზნების მამულებიო. საანგარიშო წელს სკრის მამულიდან შემოსულა 2995 მან. 62 კაპ., ხოლო დახარჯულა შემოსავალზე მეტი. რადგან შარშან სკრის ვენახებს ფილოქსერა გაუჩნდა, კომიტეტს ვაზი აუჩეხია და შესდგომია ამერიკულ ვაზის გაშენებას. ამ ჟამად ბანკის ვალი მამულზე არის 21,166 მან. 45 კაპ.

ანგარიშის შესახებ ბ-ნმა სულხანიშვილმა სთხოვა კომიტეტს განემარტა, რატომ ხერხეულიძის სახელობის თანხის სარგებლით სტიპენდიები არ არის დანიშნული. ბ-ნმა თაყაიშვილმა უპასუხა, ხერხეულიძის თანხა იმ პირობით არის შემოწირული, რომ ვიდრე სარგებელი თანხის ტოლა არ გახდება, სტიპენდიების დანიშვნა არ შეიძლებაო. თავ. გ. დიასამიძემ მოითხოვა ცნობები საპენსიო კასის წესდების შესახებ. ნ. ზ. ცხვედაძემ წაიკითხა კომიტეტის დადგენილება, რომლის ძალითაც ვიდრე საპენსიო კასა იმდენად არ გაძლიერდება, რომ კასის არსებობა უზრუნველ ყოფილ იქნეს, მანამდე არაფერი გაკეთდება. რაც შეეხება წესდებას, პროექტს მერმისს წარმოგიდგენთ განსახილველადაო. ბოლოს კრებამ ანგარიში დაამტკიცა და მიიღო მოხსენება გამგე-კომიტეტისა სკრის მამულის შესახებ.

(დასასრული ხვალ)

თეატრი

ქიათურა. 18 მაისს, ადგილობრივ სათავადო დარბაზში, სცენის მოყვარეთ გამართეს წარმოდგენა „წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების" სასარგებლოდ. ითამაშეს: „ფული და ხარისხი". სიამოვნებით უნდა აღვნიშნოთ, რომ წარმოდგენამ საზოგადოდ კარგად ჩაიარა გარდა პირველ მოქმედებისა. პირველი მოქმედება-კი უფერული იყო. წარმოდგენის შემდეგ ქ-ნმა ნოვაკისამ ფორტეპიანო დაუკრა, ხოლო ბ-ნმა ნოვაკმა—სკრიპკა. ქ-ნ ნოვაკისას თაიგული მიართვეს. კარგია, რომ აქაური საზოგადოება არ ჩამორჩა სხვა დაბა-ქალაქებს და აღტაცებით მიეგება ხსენებულ წარმოდგენას. დარბაზი სავსე იყო ხალხით. (დარბაზში ეტევა 300-მდე კაცი). შემოსავალი დაახლოვებით 300 მანეთზე მეტი იქნება. დიდის მადლობის ღირსნი არიან საქმის მოთავენი წარმოდგენის გამართვისათვის.

ლადო გუბელი

ტფილისის ქალაქის საბჭო

19 მაისის სხდომა

თავმჯდომარეობდა ქალაქის მოურავის მოადგილე მ. ს. შესტაკოვი. გამგეობამ მოახსენა საბჭოს, რომ მიხეილის პროსპექტზე მცხოვრებ მეზობლებმა პარუნბეკოვმა და ლარშეს ქვრივმა თავიანთ მამულებ შუა ვიწრო ქუჩის გაყვანა მოინდომეს მიხეილის პროსპექტიდან მდინარე მტკვრამდე; ამისათვის ისინი ოთხი საჟენის სიგანე მიწას ქალაქს სწირავენ, თუ ამ სიგანის ქუჩის გაყვანის ნებას ქალაქი მისცემსო. ქალაქის გამგეობა თანახმა იყო ამისა მით უფრო, რომ ეს ქუჩა ყრუ ქუჩა იქნება, რადგან სხვა ქუჩაში არსაიდგან გასავალი არ ექნებაო. ხმოსანთა შორის კამათი ჩამოვარდა ამის შესახებ. ზოგი მათგანი ამტკიცებდა, დრო არის ვიწრო ქუჩების გახსნას ბოლო მოვუღოთ და ქუჩის სიგანისათვის ერთხელვე მიღებულ ზომას (ექვსი საჟენი) აღარ მოვაკლოთ, თორემ ჩვენი ქალაქი უმისოდაც სულ ვიწრო ქუჩებისაგან შესდგებაო. ბოლოს ასე დაადგინეს: თუ პარუნბეკოვი და ლარშე მოისურვებენ მომავალ ქუჩისათვის ოთხი საჟენისა და ამას გარდა კიდევ ერთი საჟენის აქეთ იქით ტროტუარისათვის ადგილის დათმობას, მაშინ ნება მიეცეთ ამ ქუჩის გაყვანისა და მოვალენი იქნებიან ეს ქუჩა ქალაქის საკუთრებად გადმოიტანონ თავისს ხარჯით და მოკირწყლონ კიდეც.

ამ შემთხვევით ისარგებლა ხმოსანმა ა. ბ. ეგანგულოვმა და შეეკითხა გამგეობას: რამდენი წელიწადია მიხეილის პროსპექტიდან ელისავეტინსკი ქუჩისაკენ ეგრედ წოდებული ტატიანინსკი ქუჩა გაიყვანეს. ამ ქუჩაზე თავიდან ბოლომდე ვეებერთელა სახლები აიმართა და მცხოვრებლებით აივსო. როცა ამ ქუჩის გაყვანის ნებას აძლევდნენ მამულის პატრონს, საბჭომ მაშინაც ასეთი პირობა დაუდო: ქუჩა თავისის ხარჯით უნდა მოეკირწყლათ ამ ქუჩის პირა მეპატრონეთ. ამდენი ხანი გავიდა, მაგრამ ეს ქუჩა ისევ სრულიად მოუკირწყლავია და ტალახითაა სავსე. რა მიზეზია, რომ ქალაქი ძალას არ ატანს ამ ქუჩის მოკირწყლვისათვის?

გამგეობის წევრმა, თავ. გ. ნ. ჩერქეზიშვილმა განუმარტა საბჭოს: მართალია, იმ ხანებში, როცა საბჭომ ამ ქუჩის გაყვანის ნება დართო პატრონს, ისეც დაავალა, ქუჩა იმათის ხარჯით მოკირწყლულიყო, საბჭოს დადგენილებაშიაც ასეა აღნიშნული, მაგრამ როცა მეპატრონეთ პირობის ქაღალდი შეუკრეს ქალაქს ამ ქუჩის ქალაქის საკუთრებად გადაცემისა, სწორედ ამ გადაცემულე-

---

ერთად სულ 53 მილიონი სული იქმნებით, ე. ი. საფრანგეთის მცხოვრებლებზე 4 მილიონით მეტი, შეერთებულ შტატების მცხოვრებთა ნახევარი და გერმანიის მცხოვრებთა ორი მესამედი... თქვენ კი გინდათ ქვეყნიერობას მოსწყდეთ, კარი ჩაიკეტოთ, თქვენი თავი ყველაფრით თითონ თქვენვე დაიკმაყოფილოთ, როდესაც თქვენი ინდუსტრია, წარმოება სხვისას ჩამორჩა. აი ამას ეძახით განვითარებასა და პროგრესს?

— უმთავრესი გვაიწყდებათ: ჩვენ ქვეყნიერობის ბანკირები და ბატონები ვართ.

— რომ ბანკირები ხართ—ეგ მართალია. მაგრამ ეგეც დრომდე იქმნება. ქვეყნიერობის ბატონებად და მასწავლებლებად თქვენ 30—40 წლის წინად იყავით, როცა სხვა ერებს ტეხნიკას ასწავლიდით. ეხლა ამ ერებმა, ნამეტნავად გერმანიამ, შტატებმა და საფრანგეთმა თქვენი ტეხნიკა გააუმჯობესეს და კარგის ტეხნიკურისა და რეალურის სკოლების შემწეობით ხალხშიაც გაავრცელეს. თქვენ კი ერთ ადგილას გაჩერდით. არც უმაღლესი ტეხნიკური სკოლები გაქვთ, არც საშუალო და ეხლა თქვენი საყვარელი და საქებური ჩემბერლენი თავის რეაქციონურის სამინისტროთი თვით პირველ დაწყებით სკოლასაც კი კლერიკალების ხელში აგდებს. კარგად ვიცით, რომ ეს ვაჟბატონები მოსწავლეებს ლამაზ ფრაზებსა, სუფთა წერასა და ბუხჰალტერიას ასწავლიან, წარმოების ტეხნიკას კი არას დროს.

— აი სწორედ ეგ გვინდა. ჩვენ კარგი მდივნები, მოანგარიშენი, ბუხჰალტრები და მოურავები გვჭირია. იცით რომ ჩვენებურ დიდ ქალაქებში შეძლებულ მუშების შვილების თითქმის ნახევარი ეხლა სულ მწერლებად, ტელეგრაფისტებად და მოანგარიშეებად არიან? ეს მაინც კიდეც ცოტაა, კიდევ გვჭირია. ჩვენ ბანკებში ბელგიელები, გერმანელები და სხვები ათასობით მსახურობენ. იმათი ადგილები ჩვენის მუშების შვილებმა უნდა დაიჭირონ. ვეცდებით, რომ ოცის წლის შემდეგ მთელი ჩვენი ქალაქის მუშა ხალხი, რასაკვირველია, შეძლებული, სამრეწველო და საფინანსო საქმეების კანცელიარიასა და ადმინისტრაციაში მსახურებდეს. ქვეყნიერობაზე შესაფერ ადგილს სწორედ მაშინ დავიჭერთ.

— დიახაც დაიჭერთ. მხოლოდ საფიქრებელია, ვაი თუ პროგრესიულ ერებში არ მოჰყვეთ. ინდუსტრიალურ პროგრესსა და წარმოებას მოკლებული ერი... ბანკირებისა და ზარაფების ერი... განა საშუალ საუკუნოების ლომბარდიელები, გენუელები და ვენეციელები არ გახსენდებათ? ისინიც შრომითა, ხელოსნობითა და ნაოსნობით გამდიდრდენ, ისე სწორედ, როგორც თქვენი დიდებული სამშობლო გამდიდრდა წარსულ საუკუნეში. გამდიდრების შემდეგ, იტალიის რესპუბლიკებიც მაშინდელ ხალხების ბანკირებად და ადმინისტრატორებად გახდნენ. როგორც ეხლა თქვენ, ისე მაშინ ისინიც მარტო ისეთ განათლებას აძლევდნენ მოსწავლეებს, რომ მდივნები, მოანგარიშეები, ადმინისტრატორები, სამღვდელოები და იურისტები გამოსულიყვნენ. მერე რა გამოვიდა? პირველში სიმდიდრე იმათ ხელში გროვდებოდა. მაგრამ წარმოება, ხასიათის ძალა სულ ეკარგებოდათ და უსუსტდებოდათ... დასასრულ, ეს ბანკირებისა, ყბედებისა და უვიცების რესპუბლიკები თითონაც დაეცნენ... თქვენის დიდებულის სამშობლოსთვისაც ეგეთივე ბედი გსურთ, განა?

— ჩვენის ლიბერალებისა და გლადსტონის მიმდევრებივით ჰლაპარაკობთ. თქვენ, ნამეტნავად უცხოელები, ვერ მიხვდებით ჩვენის შესანიშნავის დანიშნულების დიდებას...

აქ ერთმანეთს დავშორდით. ჩემთვის საკმაო იყო ამ თავის თავით კმაყოფილ და გულზვიად კაცის—ჩვენის დროის დიკენსის დომბის—გაცნობა. აი ამნაირმა, ფინანსიურ გამარჯვებით დაბრმავებულმა, ბეცმა კაცებმა დროებით ხელში ჩაიგდეს ამას წინად ყველაზე პროგრესიულ, მრეწველობა და წარმოება განვითარებულ ინგლისის ბედი! ნუ თუ კიდე დიდხანს უნდა იბატონონ და ინგლისის განვითარების ჩარხი უვიცობისა და სიბნელისაკენ ატრიალონ, ან იქნება მშვიდობიანობისა, განათლებისა და თავისუფლების დროებით განცალკევებულნი ნამდვილი მეგობრები ისევ შეერთდნენ და ეს ბნელის მოყვარე ხალხი გარეკონ? დაე, წავიდნენ ისევ თავიანთ დახლებსა და რკინის ზანდუკებთან; იქ გროშები თვალონ, საქონელი წონონ და ჩითეულობა ზომონ და თვლასა, წონასა და ზომაში ხალხი ატყუონ. მგონი, ასეც მოხდეს. მგონი, რომ ხალხი მოთმინებიდან გამოიყვანა ამათმა მუდმივმა გალაშქრებამ ვაჭრობის თავისუფლებისა, სახალხო სკოლისა და მუშების კავშირების წინააღმდეგ, ერთის სიტყვით ყველა იმის წინააღმდეგ, რითაც ამაყობდა გლადსტონისა, დიკენსისა და ბილის ინგლისი. არა ერთხელ აღმინიშნავს, რომ ოპოზიცია ძლიერდება. ყველა დამატებითი არჩევნები ჰმოწმობენ ამას. სამინისტრომ არა თუ 12 ადგილი დაკარგა, იმ ადგილებშიაც, რომლებიც შეინარჩუნა, იმის უმეტესობას ორ-ორი და სამ-სამი ათასი კაცი მოაკლდა, ორ ადგილას კი ოთხ-ოთხი ათასიც მოაკლდა.

ლონდონელი.

(დასასრული იქნება)

ბის პირობაში ჩაწერა დაჰვიწყნია გამგეობას. იმ ხანებში მე არ გახლდით სამსახურშიო—სთქვა თვ. ჩერქეზიშვილმა. როცა ადგილის პატრონს მოვსთხოვეთ ქუჩის მოკირწყლა, იმან პასუხიც-კი არ მოგვცაო.

ამ საგანზე ბაასი შესწყვიტა თავმჯდომარემ და აღუთქვა, შემდეგისათვის უფრო განმარტებით მოვახსენებთ საბჭოს ამ საქმის ვითარებასაო.

მნაცაკანის ხიდი ორთაჭალაში უცნაურ მდგომარეობაში ჩავარდნილა. წინად შვიდას თუმნამდე იჯარას იძლეოდა ეს ხიდი ყოველ წელიწადს, ამ ბოლო დროს-კი იჯარად ამღებიც-კი არავინ მოდის. წელს იანვარში იყო ამ ხიდის იჯარით გასაცემად ვაჭრობა დანიშნული; მსურველიც გამოჩნდა—ექვსას თუმანს იძლეოდა. საბჭომ ეს ფული იცოტავა და ვაჭრობა არ დაამტკიცა; დანიშნეს მეორედ ვაჭრობა—არავინ გამოცხადდა ამ ხიდის იჯარით აღების მსურველი; დანიშნეს მესამედ ვაჭრობა ამ თვის 17 რიცხვს—არც ამ დღეს გამოცხადებულა ვინმე მსურველი; გუშინ წინ, 19 მაისს-კი ძველ იჯარადარს ვადა უთავდებოდა. ამიტომ ქალაქის გამგეობა სთხოვდა საბჭოს: რადგან ხიდის იჯარით ამღები არავინ ჩნდება, ისევ ჩვენ უნდა ავიღოთ და გავწარმოვოთ ეს საქმეო; ამისათვის ხარჯები საჭიროაო: მომავალის წლის 1-ლ იანვრამდე სულ დაგვჭირდება 356 მანეთი და 9 კაპ.

საბჭომ დაადგინა: 1-ლ ოქტომბრამდე ისევ ქალაქის მართვა-გამგეობაში დარჩეს მნაცაკანის ხიდი და ამ დროისათვის-კი გამგეობამ თავისი მოხსენება წარმოუდგინოს საბჭოს, შესაძლებელი იქმნება თუ არა, ან რა ფასში, ამ ხიდის იჯარით გაცემა.

ქალაქის სიებში ბლომადაა აღნიშნული თურმე ისეთი ეზო-ადგილები, რომელთაც „საიჯარო“ ადგილებს უწოდებს ქალაქი, მაგრამ იჯარის ფულს-კი არ იღებს.

ამ „საიჯარო“ მესაკუთრეთა სიაში ვინმე ნიკო ლომიძეც. მაგრამ ამ ნიკო ლომიძეს ძველად განცე, როცა ჯერ ქალაქს ადმინისტრაცია განაგებდა, სახლის პლანი შერჩენია ხელში საგუბერნიო მთავრობის მიერ დამტკიცებული; სხვა საბუთები აღარ აქვს, რადგან ქალაქის არხივი ამ ოცის წლის წინად გადაიწვა და საგუბერნიო მთავრობის მიერ გადმოცემული საბუთებიც ბევრის-ბევრი ცეცხლმა იმსხვერპლა მაშინ, ასე რომ ლომიძეს არ შეუძლია ეხლა საჭირო საბუთების მოძებნა და წარმოდგენა იმის დასამტკიცებლად, რომ ადგილი იმის საკუთრებაა და არა „საიჯარო“. ამ ლომიძეს პლანი გამგეობისათვის წარუდგენია და გამოუცხადებია: როგორც ამ საბუთით, ისე მოწმეთა ჩვენებით დავამტკიცებ, რომ სადაც მე ვცხოვრობ, ის ადგილი ჩემია, ამიტომ გთხოვთ „მოიჯარადრეთა“ სიიდან ამომშალოთ და მესაკუთრეთა სიაში ჩამწეროთო.

გამგეობა დარწმუნებულა, რომ ლომიძე სწორედ მესაკუთრეა ამ ადგილისა და სთხოვდა საბჭოს მოთხოვნილის სათხოვრის შეწყნარებას. საბჭომ ხმის უმეტესობით შეიწყნარა ეს სათხოვარი და ცალკე კომისია აირჩია იმისთვის, რომ ერთხელვე და საბოლოოდ გამოიკვლიოს ამ „საიჯარო“ ადგილების ამბავი და ერთხელვე ერთ გზას დავადგეთ: ვისაც რა ეკუთვნის, მართებულად იქმნეს აღნიშნული და მიკუთვნებულიო. ამის შესახებ გამგეობამ ცალკე მოხსენება უნდა წარმოუდგინოს საბჭოს.

ახირებული მდგომარეობა აღმოჩენილა, როცა ა. გ. მდივანი თავისს სახლის გადაკეთებას შესდგომია გოლოვინსკი პროსპექტზე, ქალაქის სახლის გვერდით, სადაც „კრუჟოკი“ იმყოფება. ქალაქის სახლი მოთევის ქვრივის ნაანდერძევია. როცა მოთევს ეს სახლი აუშენებია ა. გ. მდივნის მეზობლად, ამ უკანასკნელის კედლით უსარგებლია, ზედ მიუშენებია სიგრძის კედლები, ასე რომ დღეს, როცა ბ-ნმა მდივანმა თავისი ძველი სახლი დაანგრია, რომ ახალი ააგოს, მეზობლის სიყალბეც აღმოჩნდა. ამ გვარად ბ-ნ მდივანს არ შეუძლია კედლის აღება ისე, რომ ქალაქის სახლის მეზობელი მხარე არ გაფარდალდეს, გაიღოს. ამიტომ ბ-ნი მდივანი სთხოვს ქალაქს, დროზე გამოიკვლიეთ ჩემსა და ქალაქის სახლს შუა საზღვარიო. როცა ქალაქის ტეხნიკოსებს დაუთვალიერებიათ, ისიც აღმოჩენილა, რომ ქალაქის სახლის ქვედა სართულში ცოტა ადგილი და იქ აშენებული დუქანი მდივნის მფლობელობაში ყოფილა და ზედა სართულში კი, სწორედ იმ ადგილის თავზე, ქალაქის მფლობელობაში—„კრუჟოკ“-ის ხელშია თურმე. ამ დახლართულ მფლობელობის გამოსაკვლევად საბჭომ კომისია აირჩია (ი. მ. ალიხანოვი, მ. გ. ღუნკევიჩი და ნ. ა. გრიქუროვი) და დაავალა: გამგეობასთან ერთად გამოიკვლიოს ეს საქმე, ბ-ნ მდივანთან შეთანხმების შესახებ მოლაპარაკება გამართოს და ყოველივე ეს მოკლე ხანში საბჭოს მოახსენოსო.

✦ ქალაქის აგენტის ი. ფურცელაძის საქმის გამო, რომელიც ხმ. ბალდასაროვის განცხადებით დაიწყო, ხმ. ა. ეგანგულოვმა სთქვა: ამ საქმის გამოსაკვლევისათვის საბჭოს მიერ არჩეულ კომისიას ისიც უნდა დავავალოთ, რომ ნათლად გამოიკვლიოს, რა მონაწილეობა მიუღიათ ქალაქის აგენტებს ქალაქის ადგილების დაჭერაში. კომისიაშიაც ახალი წევრები უნდა ავირჩიოთ, რადგან ზოგი ძველი ხმოსანი იყო და დღეს კომისიაში აღარ არიანო.

საბჭომ ეს წინადადება მიიღო და კომისიის შესავსებად აირჩია: ა. ეგანგულოვი, ს. გაწაძე, მ. ყიფიანი და პ. ლოლუხანოვი.

დაბა-სოფლები

ვარდისუბანი (კახეთი). როგორც ამ სოფელში, ისე საერთოდ კახეთში წელს კარგი პირი უჩანდა ჭირნახულს, განსაკუთრებით ვენახს. ამიტომაც ყველა ხალისით ჰკიდებდა ხელს ვენახების წამლობას. ბევრმა აღარა ჰხნა სიმინდი იმ იმედით, რომ ვენახის მოსავლით სიმინდს უზრუნველად იყიდდა, მაგრამ, საუბედუროდ, შეუბრალებელმა სეტყვამ იმედი გაუცრუათ. მაისის ცხრას, ნაშუადღევის ხუთ საათზე, შეიკრა ღრუბელი, ასტყდა საშინელი ქარიშხალი და ჭექა-ქუხილი, ამას მოჰყვა ჯერ ხორხოშელა, შემდეგ სეტყვა. ხალხს იმედი ჰქონდა, რომ ზარბაზნებს დაუშენდნენ სოფელს არტოზანში, რომელიც მდებარეობს ერთის ვერსის მანძილზე, მაგრამ იმედი გაუცრუვდათ. სეტყვამ გასტანა ათ წუთს და გაანადგურა ხალხის წლის სარჩო. სეტყვა მოვიდა, სხვათა შორის, იყალთოსა, არტოზანსა, ვარდისუბანსა, კურდღელაურში და სხვაგან. კარგი იქნებოდა, რომ მეთვალყურენი თავის დროზედ ესროდნენ ზარბაზნებს და არა ისეთს დროს, როდესაც, როგორც მოხდა ეხლა, სეტყვამ გაანადგურა ყველაფერი. ეს ერთი კვირაა, რაც ყოველდღე განუწყვეტელი ჭექა-ქუხილი და წვიმაა.

ცოცის-კალთელი.

დეპეშა

(რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან)

19 მაისს.

პეტერბურგი. იუბილეზე მოსულ საფრანგეთის დელეგაციის წევრნი მიიღო ხელმწიფე-იმპერატორმა და დედოფალმა საზამთრო სასახლეში. დელეგაციამ მათ იმპერატორებით უდიდებულესობას მიართვა პარიზის სახელით მიძღვნილი ქანდაკება, რომელიც მინერვას წარმოადგენს და შეიარაღებულ მშვიდობიანობის სიმბოლოს.

სუმი. ბორომლისა და სმოლინის სადგურებს შუა საქონლის მატარებელი ლიანდაგიდან გადმოვარდა. დაიმსხვრა დატვირთული ვაგონები. დაშავდა კონდუქტორი და სამი მგზავრი.

კონსტანტინეპოლი. რუსეთისა და ავსტრო-უნგრეთის ელჩებმა მოსთხოვეს პორტას, ერთად გამოიძიონ საქმე სოფელ სმერდეშის დაქცევის შესახებ. ელჩების მოხსენების თანახმად, ბაშიბუზუკები ჯარს შეუერთდნენ და აჯანყებულთა გარდა, როგორც ამბობენ, 200 კაცი ამოჟლიტეს. პორტას მოხსენებით კი მოკლული სულ 80 კაცია.

სოფია. მთავრის სახელწოდების დღეს გადაიხადეს პარაკლისი, შემდეგ პანაშვიდი იმ აჯანყებულთა სულის მოსახსენებლად, რომელნიც მაკედონიაში დაიღუპნენ.

კონსტანტინეპოლიდან მოსულ ცნობებით, ბოლგარიის საგენტომ მოსთხოვა ოსმალეთს, ხელი აიღოს ბოლგარელთა ერთიან დაპატიმრებასა და გადასახლებაზე. რუსეთისა და ავსტრო-უნგრეთის ელჩებმა მხარი დაუჭირეს, ამიტომ პორტა დაპატიმრებულთა მთელ დასებს აღარა ჰგზავნის მცირე აზიაში.

არწმუნებიან, ოსმალეთის მთავრობამ განკარგულება მოახდინა, რომ საზღვარზე მცხოვრები ბოლგარები მაკედონიის შუა-გულში გადაასახლონო.

ბურგასი. ნავთსადგურის გახსნის დღესასწაულმა მშვენივრად ჩაიარა.

საიგონი. გენერალ-გუბერნატორი ბო, რომელსაც საიგონში მოელოდნენ, ისევ ტონკინში დარჩა, რადგან იუნანიდან საყურადღებო ამბები მოჰსვლია. მთელი მხარე ტონკინის საზღვრამდე აჯანყებულია. 200 ფრანგი იუნან-ფუსა და მენძიში მოუმწყვდევიათ. რკინის გზების მუშაობა შეწყვეტილია.

პეტერბურგი. თავად-აზნაურთა კრების დარბაზში საზეიმო სხდომა მოახდინეს სატყეო ინსტიტუტის დაარსებიდან ასის წლის შესრულების გამო. მიწათ-მოქმედების მინისტრის თანადასწრებით წაიკითხეს უმაღლესი გრამოტა, რომლის ძალითაც ამას იქით ინსტიტუტს „საიმპერატორო პეტერბურგის სატყეო ინსტიტუტის“ სახელი ეწოდება.

დიდი მთავარი ვლადიმერ ალექსანდრეს ძე ბალტიის რკინის გზით წავიდა.

20 მაისს

სოფია. მიუხედავად მთავრობის ცდისა, რომ საუკეთესო დამოკიდებულება დაიკავოს პორტასთან, ამბები მოდის, რომ საზღვარზე, სადაც დაბანაკებულია დიდ-ძალი ოსმალოს ჯარი, აღელვება არისო.

თავადი მიდის საზღვარგარედ

კონსტანტინეპოლი. უსაფუძვლოა ის ხმა, ვითომ მთავრობას აზრადა ჰქონდა ჯემილ-ფაშას გუბერნატორად დანიშვნა სამ საქრისტიანო ვილაიეტში.

ცეტინიე. ჩერნოგორიაში შემოიღეს თამბაქოს მონოპოლია. კონცესია აიღო 15 წლით ვენეციურ სააქციონერო კომპანიამ. მოქმედებას იწყებს 1904 წელს.

რედაქტორ-გამომცემელი ალ. ჯაბადარი

გამოსადეგი ცნობანი

მიმოსვლა რკინის გზების მატარებლებისა

18 აპრილიდან

(ფრჩხილებს გარედ ნაჩვენებია პეტერბურგის საათი, ფრჩხილებში—ტფილისისა)

ა) ტფილისიდან მიდის:

ბათუმს: 1) სწრაფი მატარებელი № 1 დილის 9 ს. 39 წ. (10 ს. 37 წ.); 2) საფოსტო № 3 საღამოს 5 ს. 20 წ. (6 ს. 18 წ.); 3) სამგზავრო № 5 დილის 6 ს. 51 წ. (7 ს. 49 წ.).

ბაქოს: 1) სწრაფი № 20 (პარტია სამშაბათობით, პირდაპირ მოსკოვამდე) ნაშუადღევის 3 ს. 26 წ. (4 ს. 24 წ.); 2) საფოსტო № 4 დილის 10 ს. 51 წ. (11 ს. 49 წ.); 3) სამგზავრო № 6 ღამის 10 ს. 34 წ. (11 ს. 32 წ.).

ყარსსა და ერივანს: 1) საფოსტო № 74/75 ღამის 11 ს. 32 წ. (12 ს. 30 წ.); 2) სამგზავრო № 90/91 შუადღის 11 ს. 40 წ. (12 ს. 38 წ.).

ბორჯომს. 1) სამგზავრო № 7/8 ნაშუადღევის 2 ს. (2 ს. 58 წ.); 2) სამგზავრო № 9/10 დილის 5 ს. 23 წ. (6 ს. 21 წ.).

ბ) ბათუმიდან გამოდის:

ბაქო-ტფილისისაკენ: 1) სწრაფი № 2 ღამის 10 ს. 24 წ. (11 ს. 22 წ.); 2) საფოსტო № 4 საღამოს 9 ს. 23 წ. (10 ს. 21 წ.); 3) სამგზავრო № 6 დილის 9 ს. 39 წ. (10 ს. 37 წ.).

გ) ბაქოდან გამოდის:

ტფილის-ბათუმისაკენ: 1) სწრაფი № 19 მარტო ტფილისამდე, პარასკევობით, მოსკოვიდან მომავალი) ღამის 3 ს. 42 წ. (4 ს. 40 წ.); 2) საფოსტო № 3 საღამოს 9 ს. 18 წ. (10 ს. 16 წ. 3). სამგზავრო № 5 ნაშუადღევის 1 ს. 03 წ. (2 ს. წ.).

დ) ქუთაისიდან გამოდის:

ბაქო-ტფილისისაკენ: 1) ღამის 1 ს. (1 ს. 58 წ.) 2) დღის 1 ს. 25 წ. (2 ს. 23 წ.).

ბათუმისაკენ: 1) ღამის 1 ს. (1 ს. 58 წ.); 2) დღის 1 ს. 25 წ. (2 ს. 23 წ.); 3) დღის 3 ს. 50 წ. (4 ს. 48 წ.).

ზორაპნისაკენ: დღის 2 ს. 10 წ. (3 ს. 8 წ.).

განცხადებანი

გამგეობა ნავთის-მწარმოებელ ამხანაგობის

„მზეჭა“-სი

იწვევს პაისს პატრონთ **საგანგებო კრებაზე**, რომელიც მოხდება კვირას, 1 ივნისს, ამა წელს, დილის 10 საათზე, ტფილისის ქალაქის საბჭოს დარბაზში. კრებამ უნდა განიხილოს შემდეგი საგნები: 1) წლიური საზოგადო კრება და 2) ამხანაგობის მომავალ მოქმედების გეგმა. (2—93—1).

ქუთაისის ქალაქის გამგეობა

ამით აცხადებს, რომ ამა 1903 წლის 24 მაისს გამგეობის სადგომში **დანიშნულია საჯარო ვაჭრობა**, რომელზედაც იჯარით გაიცემა ქალაქის დუქნებზე მეორე სართულის დადგმა და ქვემო სართულის შეკეთება აფთიაქისთვის.

პირობების გაცნობა შეიძლება გამგეობის კანცელარიაში ყოველ დღე, 12-დან 2 საათამდე. სავარაუდო აღრიცხვა სამუშაოსი უდრის 16,834 მ. 40 კ. ბე უნდა წარუდგინოს 10% რაოდენობა. (3—2)

იძლევა ქირით

სახლები.

ზემო სართულში ოთხი ოთახი სამზარეულოთი. სამი აივანი აქვს და საზოგადო სამრეცხაო. შუა სართულში: სამი ოთახი, სამზარეულო, საკუჭნაო. ძირითა სართულში: 4 ოთახი, სამზარეულო. შეიძლება ცალ-ცალკეც. ახლად შეკეთებულია.

მეორე ნაწილი, არსენალის ქუჩა № 8. იკითხეთ სახლის პატრონი. (5—90—2)

ქუთაისში

სამ. ბ. თოფურიას

სამკურნალო,

რომელიც იმყოფება **მათის უმაღლესობის პრინც ალექსანდრე ოლდენბურგელის მფარველობის ქვეშ**. სამკურნალოში 60 საწოლი შინაგან, ნერვებისა, სახირურგიო, დედათა და თვალით ავადმყოფთათვის, მშობიარეთა განყოფილებით და ქიმიურ-მიკროსკოპიულ გამოკვლევათა კაბინეტით. გადამდების სენით და სულით ავადმყოფებს სამკურნალო არ ღებულობს. (0—57)

გამოვიდა და იყიდება

ტფილისში: ქართველთა ამხანაგობის და წერ. კითხ. გამავრც. საზოგადოების წიგნის მაღაზიებში და **ქუთაისში:** გ. მიტრ. ლაღიძესთან.

ქართული ანდაზები

ფრანგულად თარგმნილი

თ. სახოკიას-მიერ

ფასი ათი შაური (4—1)

„ქართული დრამატიულის საზოგადოების“

გამგეობა აცხადებს, რომ იგი ჰნიშნავს

სამს პრემიას

300 მან., 200 მან. და 100 მან.

ქართულ დრამატიულ ნაწარმოებთა დასაჯილდოვებლად.

პრემიის პირობები შემდეგია:

1) საპრემიოდ წარმოდგენილი პიესა უნდა იყოს ორიგინალი, დაუსტამბავი და სცენაზე დაუდგმელი.

2) პიესა უნდა შეიცავდეს სამს მოქმედებაზე არა ნაკლებს.

3) პიესა უნდა გამოიგზავნოს „ქართულ დრამატიულ საზოგადოების“ გამგეობის სახელზე რაიმე დევიზის ზედ-წარწერით; პიესასთან ერთად უნდა წარმოდგენილ იქმნას დაბეჭდილი კონვერტი, სადაც აღინიშნება ავტორის ვინაობა და ადრესი.

შენიშვნა: კონვერტი გაიხსნება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ პიესა ცნ[illegible] ნება პრემიიღირსად.

4) პიესის საპრემიოდ წარმოდგენის ვადა თავდება 30 სექტემბერს 1903 წ.

5) „დრამატიულ საზოგადოების გამგეობას“ ორის წლის განმავლობაში განსაკუთრებული უფლება აქვს პრემიით დაჯილდოვებულ პიესის წარმოდგენისა სცენაზე.

6) დაჯილდოვებულ პიესის ავტორს მიეცემა ჰონორარად თითოეულ წარმოდგენიმთელის შემოსავლის 5 პროცენტი.

7) შედეგი პიესების კონკურსისა გაზეთებში იქმნება გამოცხადებული. (10— 8)

Дозв. ценз. Тифлисъ, 20 мая, 1903 г. ელექტრონის სტ.-მბ. წ.-კ. გამ. ქართ. ამხ. (Электропеч. Груз. Издат. Т—ва)